

Terveet tilat 2028 -ohjelman johtoryhmän kokouksen 24.9.2021 muistio

Aika Perjantai 24.9.2021 klo 13.00–13.57
Paikka Teams-kokous
Osallistujat kansliapäällikkö Anita Lehikoinen, opetus- ja kulttuuriministeriö
kansliapäällikkö Kirsi Varhilan sijaisena Vesa Pekkola, sosiaali- ja terveysministeriö
kansliapäällikkö Juhani Damski, ympäristöministeriö
hallitusneuvos Marika Paavilainen, valtiovarainministeriö
osastopäällikkö Seppo Määttä, valtioneuvoston kanslia (puheenjohtaja)
rakennusneuvos Mikko Helasvuo, opetus- ja kulttuuriministeriö
neuvotteleva virkamies Vesa Pekkola, sosiaali- ja terveysministeriö
yli-insinööri Timo Lahti, ympäristöministeriö
johtava asiantuntija Katja Outinen, valtioneuvoston kanslia
projektisuunnittelija Noora Mahlavuori, valtioneuvoston kanslia (sihteeri)

1. Kokouksen avaus ja osallistujien toteaminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 13.00 ja totesi kokouksen osallistujat.

2. Asialistan hyväksyminen (liite 1)

Asialista hyväksyttiin muutoksitta.

3. Edellisen kokouksen 3.11.2020 muistion toteaminen ([liite 2](#))

Todettiin edellisen kokouksen muistio kokouksen kulkua vastaavaksi.

4. Julkisen talouden suunnitelman 2022 - 2025 vaikutus Terveet tilat 2028 -ohjelmaan (liite 3)

Katja Outinen kertoi määrärahaileikkauksista: vuodesta 2023 lähtien ohjelman määräraha on 0,5 miljoonaa euroa 1,5 miljoonan euron asemesta. Sihteeristö katsoo, että vuosina 2021 - 2022 on tärkeää panostaa aloitettuihin ja suunniteltuihin hankkeisiin, jotta saadaan näkyviä tuloksia aikaan. Tämä tarkoittaa sitä, että vuodesta 2023 lähtien toimenpiteitä joudutaan karsimaan. Outinen esitteli alustavan suunnitelman karsittavista toimenpiteistä ja rahanjaosta vuodelle 2023.

Marika Paavilainen totesi, että määrärahan pienennys on merkittävä. Hän esitti kaksi kysymystä: Kuinka paljon erillisiä hankkeita ministeriöt saavat sisällytettyä omaan hankintaansa ja pystyykö sihteeristö tällöin seuraamaan tilannetta? Milloin toteutetaan ohjelman vaikuttavuusarviointi ja onnistuuko jäävillä rahoilla?

Outinen totesi, että jatkossa sihteeristö seuraa enemmän virkatyönä eri ministeriöiden hankkeita. Tälläkin hetkellä seurataan esim. valtiovarainministeriössä käynnissä olevaa Hankinta-Suomi-toimenpideohjelmää. Virkatyönä pystytään edistämään periaatepäätöksen mukaisia teemoja, mutta isompia hankkeita ei ole mahdollista käynnistää. Outinen totesi lisäksi, että ohjelman kehittävä väliarviointi on käynnissä ja valmistuu helmikuussa 2022. Ohjelmakauden loppupuolella v. 2027-2028 toteutetaan ohjelman vaikutusarviointi *[lisäys kokouksen jälkeen: vaikutusarvioinnin toteutus ja käytettävissä olevat määrärahat ovat selvillä v. 2027]*.

Anita Lehikoinen totesi, että ohjelman rahoitukseen tulee merkittävä leikkaus. Hän kannatti ajatusta, että vuonna 2022 ohjelmaa viedään täydellä painolla eteenpäin. Lehikoisen mukaan johtoryhmän tulisi hyvissä ajoin keväällä 2022 tarkastella, mihin vuoden 2023 rahat allokoidaan. Lisäksi Lehikoinen totesi, että hyvissä ajoin tulee myös tarkastella mahdollisuutta tehdä määrärahasiirtoja ministeriöiden välillä, mikäli vaikuttaa siltä, että määrärahaa jää käyttämättä. Puheenjohtaja totesi, että näin toimitaan.

Timo Lahti nosti esiin muiden ohjelmien ja hankkeiden hyödyntämisen ja siitä syntyvän synergiaedun. Yhteistyötä ja seurantaa tehdään koko ajan. Niiden merkitys nousee erityisen tärkeäksi määrärahojen supistuessa. Lahti korosti kuitenkin, että Terveet tilat -ohjelman kohderyhmien tarpeet ovat hyvin spesifejä, suuremmissa ohjelmissa on suuremmat linjat. Myös Lahti totesi, että vuonna 2022 tulisi mennä täysillä kierroksilla eteenpäin hankkeiden osalta, jotta saadaan konkreettisia aikaansaannoksia. Vuonna 2023 keskitytään toimeenpanoon pienemmillä resursseilla.

Vesa Pekkola kysyi, onko käyty keskustelua siitä, miksi näin merkittävästi heikennetään Terveet tilat -ohjelman budjettia. Tulisi muistaa, että määrärahoista rahoitetaan myös toista kansallista ohjelmaa (Kansallinen sisäilma ja terveys -ohjelma STM:n Terveet tilat -määrärahojen osuudesta). Pekkolan mukaan näin suuri leikkaus tarkoittaa sitä, että vuodesta 2023 lähtien ohjelmat joutuvat tyhjäkäynnille.

Puheenjohtaja Seppo Määttä vastasi, että kevään 2021 kehysriihessä allokoitiin 2 miljoonan säästötavoite valtioneuvoston kanslialle. Leikkaus osoitetaan Terveet tilat -momentille (1 milj.) ja valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan momentille (1 milj.). Puheenjohtaja Määttälle ilmoitettiin, että tällainen päätös on tehty.

5. Terveet tilat 2028 -ohjelman tilannekatsaus 9/2021 ja suunnitelmat v. 2022 (liite 4)

Sihteeristön jäsenet esittelivät ohjelman tilannekatsauksen ja suunnitelmat vuodelle 2022.

Juhani Damski totesi, että on tehty laajasti merkittävää työtä. Ohjelman jatkuminen olisi tärkeää.

6. Määrärahat, määrärahan jaon periaatteet ja vuoden 2022 määrärahan jakoehdotus (liite 5)

Outinen esitteli määrärahan jakoehdotuksen.

Pekkola toi esille, että STM:n määräraha on alle tarpeen. Jos muilta ministeriöiltä jää rahaa käyttämättä, tulisi se Pekkolan mukaan ohjata STM:lle.

Mikko Helasvuo totesi, että OKM:n määrärahat sisältävät toteutettujen hankkeiden jatkohankkeet. Koulutusselvitystyötä ei voida näillä rahoilla jatkaa.

Lahti totesi YM:n saavan tarvitsevansa. YM:ssä on käynnistynyt joukko hankekokonaisuuksia, joten rahaa tarvitaan hankekokonaisuuksien viemiseksi loppuun.

Johtoryhmä katsoi, että esitys on perusteltu. Johtoryhmä päätti vuoden 2022 määrärahan jaosta sihteeristön esityksen mukaisesti.

Jako	TT2028-sihteeristön jakoehdotus (€)
VNK	275 000
OKM	250 000
STM	475 000
YM	500 000
Yhteensä	1 500 000

Todettiin, että mahdollisia siirtoja ministeriöstä toiseen voidaan tarkastella keväällä 2022.

7. Kooste hallitusohjelman sisäilmateeman mukaisista asioista ja käynnissä olevista toimenpiteistä (liite 6)

Outinen esitteli lyhyesti koosteen pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelman sisäilmakirjauksista.

Palattiin hallitusohjelman kirjaukseen ”Tuodaan kuntotarkastustoiminta lainsäädännön piiriin ja asetetaan kuntotarkastajille pätevyysvaatimukset”. Terveet tilat -ohjelman sihteeristö on kutsunut kokoon ministeriöiden edustajat keskustelemaan kirjauksen toteuttamisvaihtoehdoista.

Keskusteluissa on esitetty poikkihallinnollisen työryhmän asettamista tarkastelemaan lainsäädännön kehittämistä. Työryhmän toimikausi ulottuisi yli vaalien. Koska työryhmä olisi poikkihallinnollinen, on esitetty, että työryhmän asettamisesta vastaisi VNK. Puheenjohtaja Määttä on ollut asiasta yhteydessä pääministeri Marinin esikuntaan, muttei ole vielä saanut esikunnan kannanottoa asiaan.

8. Muut ajankohtaiset asiat

Parlamentaarinen pyöreän pöydän kokous järjestetään läsnätilaisuutena helmikuussa 2022. Ohjelman sihteeristö näkee tärkeäksi pitää yllä keskusteluyhteyttä kansanedustajien suuntaan.

9. Seuraava kokous

Johtoryhmän seuraava kokous pidetään maaliskuun alkupuolella 2022.

10. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 13.57.

Liite 1 Terveet tilat 2028 -ohjelman johtoryhmän kokous

Aika Perjantai 24.9.2021 klo 13.00–14.00
Paikka Teams-kokous, [linkki](#)

Asialista

1. Kokouksen avaus ja osallistujien toteaminen
2. Asialistan hyväksyminen (liite 1)
3. Edellisen kokouksen 3.11.2020 muistion toteaminen ([liite 2](#))
4. Julkisen talouden suunnitelman 2022 - 2025 vaikutus Terveet tilat 2028 -ohjelmaan (liite 3)
5. Terveet tilat 2028 -ohjelman tilannekatsaus 9/2021 ja suunnitelmat v. 2022 (liite 4)
6. Määrärahat, määrärahan jaon periaatteet ja vuoden 2022 määrärahan jakoehdotus (liite 5)
 - Johtoryhmän päätös määrärahan jaosta
7. Kooste hallitusohjelman sisäilmateeman mukaisista asioista ja käynnissä olevista toimenpiteistä (liite 6)
8. Muut ajankohtaiset asiat
 - Parlamentaarinen pyöreän pöydän kokous helmikuussa 2022
9. Seuraava kokous
 - Johtoryhmän seuraava kokous kesäkuussa 2022
10. Kokouksen päättäminen

Kutsutut kansliapäällikkö Anita Lehikoinen, opetus- ja kulttuuriministeriö
kansliapäällikkö Kirsi Varhila, sosiaali- ja terveysministeriö
kansliapäällikkö Juhani Damski, ympäristöministeriö
hallitusneuvos Marika Paavilainen, valtiovarainministeriö
alivaltiosihteeri Timo Lankinen, valtioneuvoston kanslia
osastopäällikkö Seppo Määttä, valtioneuvoston kanslia (puheenjohtaja)

Sihteeristö rakennusneuvos Mikko Helasvuo, opetus- ja kulttuuriministeriö (OKM on nimennyt Helasvuon sihteeristön jäseneksi Opetushallituksen yli-insinööri Arto Pekkalan tilalle)
neuvotteleva virkamies Vesa Pekkola, sosiaali- ja terveysministeriö (jäsen)
yli-insinööri Timo Lahti, ympäristöministeriö (jäsen)
johtava asiantuntija Katja Outinen, valtioneuvoston kanslia (jäsen, hankejohtaja)
projektisuunnittelija Noora Mahlavuori, valtioneuvoston kanslia (jäsen, sihteeri)

Liite 3 Julkisen talouden suunnitelman 2022 - 2025 vaikutus Terveet tilat 2028 -ohjelmaan

Julkisen talouden suunnitelmassa 2022 – 2025 esitetyt valtioneuvoston kanslian toimintamäärärahamenojen leikkaukset kohdistuvat myös Terveet tilat 2028 -ohjelmaan. Terveet tilat 2028 -momentilta (23.01.25) vähennetään 1 milj. euroa vuodesta 2023 lähtien. Terveet tilat - määräraha on ollut 1,5 miljoonaa euroa vuodessa, eli määrärahan pienennys on erittäin merkittävä ohjelman toteutuksen kannalta. Määrärahan pienentymisen jälkeen ei käytännössä pystytä jatkamaan Terveet tilat -ohjelman tehokasta toimeenpanoa ja siten valtioneuvoston periaatepäätöksen mukaisten tavoitteiden toteutuminen tulee vaarantumaan.

Terveet tilat -ohjelman sihteeristö on uudelleenarvioinut toiminnan mukauttamista vastaamaan vähenevää määrärahasoaa. Sihteeristö on katsonut, että v. 2021 - 2022 on tärkeää panostaa aktiiviseen toimintaan ja merkittäviin hankkeisiin, jotta saadaan aikaan käytännön muutoksia toimintatavoissa ja sisäilmatilanteissa sekä tuloksia jo hallituskauden loppuun mennessä ja pitkäjänteisemmin ohjelman päättymiseen vuoteen 2028 mennessä.

Sihteeristö esittää, että seuraavia valtioneuvoston periaatepäätöksessä mainittuja toimenpiteitä ei budjettisivistä kehitetä Terveet tilat -hanketoimin vuodesta 2023 alkaen:

- tilastoinnin kehittäminen sisäilmaongelmallisten rakennusten määrän seuraamiseksi
- tutkijayhteistyön jatkokehittämistä tukevat toimet
- rakennuserintö- ja suojelukohteiden käyttömahdollisuuksien arviointimenettelyjen jatkokehittäminen
- kiinteistön huolto- ja ylläpitokäytäntöjen jatkokehittäminen ja tarvittava koulutus
- tietämyksen lisääminen rakennustuotteiden, pintamateriaalien ja kalusteiden haitallisista aineista
- hankintaosaamisen vahvistaminen - Terveet tilat -hankintatavan jatkokehittäminen
- osaamisen ja koulutuksen jatkokehittäminen ja vahvistaminen käytännön tasolla, esim. puuttuvien koulutusmateriaalien valmistelu ja opettajien koulutus.

Budjettileikkaus vaikuttaa vastaavalla tavalla Kansallinen sisäilma ja terveys -ohjelman toteuttamiseen. Terveet tilat 2028 -ohjelman terveyteen ja hyvinvointiin liittyviä toimenpiteitä toteutetaan ko. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen koordinoiman ohjelman toimesta.

Vuonna 2023 ohjelman toteutus jatkuu pääosin virkatyönä tapahtuvana informaatio-ohjauksena sekä olemassa olevien viestintäkanavien ylläpitona (verkkosivut, uutiskirje, Twitter). Ministeriöt voivat toteuttaa muutaman pienemmän hankkeen per ministeriö ja jatkaa loppuun aiemmin käynnistettyjä hankkeita.

Alustava määrärahan jakoehdotus v. 2023 (päätös tehdään syksyllä 2022)

Jako	Sihteeristön jakoehdotus (€)	Ministeriön tarve vaikuttavan ohjelmatoiminnan toteutumiseksi (€)	Selite jako-osuudelle
VNK	170 000	150 000 - 300 000	Sisältää mm. palkkakustannukset ja nettisivujen ylläpidon vuosikustannukset sekä muutaman ajankohtaistilaisuuden
OKM	110 000	300 000 - 400 000	Sisältää osaamisen kehittämiseen ja oppimistiloihin liittyviä hankkeita
STM	110 000	500 000 - 800 000	Sisältää Kansallinen sisäilma ja terveys -ohjelman toimenpiteet
YM	110 000	300 000 - 500 000	Sisältää mm. Terveet tilat -toimintamallin täydentämiseen liittyviä hankkeita
Yhteensä	500 000	1 250 000 - 2 000 000	1,5 milj. eur/v määräraha mahdollistaisi toteutuksen VnP:n mukaisesti. 2 milj. eur/v mahdollistaisi laajan selvityksen rakennuskannan nykytilasta ja sisäilmaongelmien laajuudesta

Liite 4 Terveet tilat 2028 -ohjelman tilannekatsaus 9/2021 ja suunnitelmat v. 2022

Terveet tilat 2028 -ohjelman tavoitteena on tervehdyttää julkiset rakennukset ja tehostaa sisäilmasta oireilevien hoitoa ja kuntoutusta. Terveet tilat 2028 -ohjelmaa toteutetaan neljän ministeriön toimesta seitsemällä eri toimenpide-alueella. Tilannekatsauksessa on tarkasteltu toimenpiteitä ajanjaksolla 11/2020 - 9/2021.

Toimet julkisten rakennusten kunnan selvittämiseksi ja Terveet tilat -toimintamallin kehittämiseksi (toimenpidealue 1)

V. 2021

- Ruotsinkielinen Terveet tilat -toimintamalli julkaistiin alkuvuonna 2021
- Terveet tilat -toimintamallista kerättiin palautetta 11/2020-3/2021, toimintamallia on päivitetty kevään ja kesän 2021 aikana, päivitetty versio julkaistaan 9/2021, v. 2021-2022 jatketaan toimintamallin kehittämistä ja käytön vakiinnuttamista kunnissa
- Kuntien Terveet tilat -verkostolle järjestetään 4 tapaamista vuosittain (8.2., 19.4., 27.9. ja 1.11.). Tällä hetkellä verkostossa on mukana hieman yli 500 osallistujaa. Verkostolle on lisäksi luotu Teams-tiimitila, jossa käydään keskustelua ja jaetaan rakennusterveyteen ja sisäilma-alaan liittyvää tietoa.
- Vinkit kunnista -juttusarja Terveet tilat -toimintamallin yhteydessä, jutuissa kerrotaan eri kuntien hyvistä toimintatavoista sisäilmaongelmien ennaltaehkäisyssä
- VN TEAS -hanke Sisäilmaongelmien korjaamiseen liittyvät investoinnit, priorisointitarpeet ja päätöksenteko kunnissa (SisäPri) -hanke julkaistiin 10.6.2021, sihteeristön jäseniä ohjausryhmässä
- VN TEAS -hanke Sisäilmaongelmista kärsivien auttaminen (SisäTuki) julkaistiin 17.6.2021, sihteeristön jäseniä ohjausryhmässä
- Syksyllä 2021 toteutetaan viestintäkampanja Terveet tilat -toimintamallista. Kampanjassa viestitään toimintamallin eri osa-alueista kohderyhmittäin (mm. lyhyt tietoisuusvideo kuntapäätäjille, toimintamallin esitteiden postitus kuntiin, infovideo opiskelijoille).
- Ohjelman kehittävä väliarviointi käynnistyy syyskuussa 2021

V. 2022

- Terveet tilat -verkoston etätapaamiset jatkuvat, teemoina mm. kouluterveydenhuolto, terveydenhuollon sisäilmatoimintamallit
- Eri hankkeiden kautta tuotetaan lisätietoa ja toimintatapakortteja Terveet tilat -toimintamalliin, jatketaan Vinkit kunnista -juttujen julkaisua

Vuorovaikutus ja viestintä (toimenpidealue 2)

V. 2020

- Marraskuussa 2020 SisäilmapajaX-tapahtumassa Terveet tilat -toimintamallin esittely

V. 2021

- Uutiskirje kuukausittain
- Tilatjaterveys.fi-sivuston uutiset ja tiedotteet (yli 30 uutista 1-9/2021)
- Parlamentaarinen keskustelutilaisuus oli 17.2.2021
- Sisäilmastoseminaarissa 3/2021 Terveet tilat -paneelikeskustelu ja Terveet tilat -toimintamallin tietoisuus
- Terveet tilat -ajankohtaiswebinaari oli 10.6.2021
- Ohjelma etenee -osio ja osio valmistuneiden hankkeiden loppuraporteille julkaistaan verkkosivuilla syys-lokakuussa 2021
- Ohjelman tietoisuus Kuntamarkkinoilla 15.-16.9.2021 (Hollolan kaupungin sisäilmatoiminta, sisäilman monitekijäisyys), lisäksi Terveet tilat -verkoston esittelyvideo, blogikirjoitus ja ilmoitus messulehdessä
- Ohjelman osasto Sisäilmapajassa Lahdessa 30.11.-1.12.2021 sekä ohjelman eri hankkeisiin liittyvät esitykset

V. 2022

- Terveet tilat -tilaisuuksia ja -osallistumisia sidosryhmien tilaisuuksiin
- Parlamentaarinen tilaisuus helmikuussa 2022 (järjestetään läsnätilaisuutena, on siirtynyt koronatilanteen vuoksi)
- Maaliskuussa perinteinen Terveet tilat -työpaja Sisäilmastoseminaarin yhteydessä yhteistyössä Sisäilmayhdistyksen kanssa
- Mahdollisesti keväällä sisäilma-alan tutkijoille suunnattu verkostotapaaminen tavoitteena kehittää rakentavaa keskusteluyhteyttä ja yhteistyötä tutkimuslaitosten kesken
- Syksyllä laaja Terveet tilat -sidosryhmäfoorumi
- Verkkosivujen ylläpito ja kehitys, mm. uusi osio oppilaitosrakennusten korjaustarpeista, uutiskirjeet

Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen (toimenpidealue 3, Kansallinen sisäilma ja terveys -ohjelma toteuttaa)

V. 2021

- Selvitys väestön käsityksistä ja tiedoista sisäilmaan liittyvistä terveysvaikutuksista
- Toimintamalleja työpaikoille sisäilmaongelmien ratkaisuun työntekijän, työnantajan ja työterveyshuollon yhteistyöhön
- Selvitykset hoitopolkujen nykytilasta ja kehitystarpeista perusterveydenhuollossa ja erikoissairaanhoidon keuhkoklinikoissa (Filha ry) sekä työterveyshuollossa (TTL)
- Tietokortti ”Tietoa oireilusta sisäympäristössä terveydenhuollon ammattilaisille”
- Raportti: Työntekijöiden oireilu sisäympäristössä – työterveyshuollon näkökulma
- Toimintamalli kouluille ja päiväkodeille sisäilmatilanteiden hoitamisen tueksi
- Sisäilma työpaikalla -verkkosivut ja -webinaarit työpaikkojen esihenkilöille ja henkilöstölle
- Oireilu sisäympäristössä -verkkosivut oireilevien avuksi ja terveydenhuollon tueksi
- Ohje sisäilmaan liittyvistä pitkittyvistä oireista ja toimintakyvyn palautumisesta
- Katsaus väistö- ja erityispuhtaiden tilojen käytöstä työpaikkojen sisäilmasto-ongelmatilanteissa
- Terveydenhuollon asiantuntijaryhmän kannanotto: Sisäympäristöissä oireilevien siirto erityispuhtaisiin tiloihin – riskit ja selvitystarpeet
- Ohjeistus rehtoreille sisäilmatilanteiden hoitamiseen
- Katsaus haihtuvista orgaanisista yhdisteistä toimistotyypisissä työympäristöissä
- Kartoitus työterveyshuollon käytännöistä sisäilmaongelmatilanteissa
- Asiantuntijaryhmän kannanotto: Sisäympäristöissä oireilevien siirto erityispuhtaisiin tiloihin – riskit ja selvitystarpeet
- THL kehittää pienhiukkasten altistumisolosuhteiden arviointia ja mikrobien altistumisolosuhteiden arviointia katsausten avulla
- V. 2021 on jatkettu terveydellisen merkityksen arvioinnin ja olosuhdearvioinnin kehittämistä
- Terveydensuojelulain sisäilma-asioita koskevien säädösten ja asumisterveysasetuksen päivitys käynnissä
- Tutkijat ovat julkaisseet sisäilma-aiheeseen liittyviä blogeja
- Artikkeleita Ympäristö ja terveys -lehdessä: ”Sisäilmaan liittyvän oireilun monitekijäisyys – terveydensuojelun näkökulma” ja ”Sisäilma, terveys ja riskikäsitykset”

V. 2022

- Valmistellaan media-analyysia sisäilmaan liittyvästä uutisoinnista, muutokset kotimaisessa uutisoinnissa koskien sisäilman terveysvaikutuksia, samalla valmistaudutaan Kansallinen sisäilma ja terveys -ohjelman väliarviointiin v. 2023
- Tehdään tutkimusnäyttöön perustuvia minikatsauksia ja julkaistavia sisältöjä sisäilmasta kärsivien tai sisäilmaongelmia epäilevien sekä heitä auttavien tueksi
- Suunnitellaan ja toteutetaan ”Kohti työkykyä tukevaan yhteistyöhön sisäilma-asioissa” – kehittämishanke
- Kuvataan kokonaisuymmärrys sisäympäristöstä ja siihen vaikuttavista tekijöistä visuaalisesti selkeästi

- Laaditaan ohjeistus hyvistä käytännöistä työpaikan, työntekijän ja työterveyshuollon yhteistyössä sisäilmaongelmiin liittyvissä tilanteissa
- Laaditaan ohjeistus SVOC-yhdisteistä
- Laaditaan systemaattinen kosteusvaurio ja terveys -katsaus
- Kootaan ohjeistus oppilaiden työskentelyyn ja oleskeluun kouluissa sisäilmaongelman aikana
- Päivitetään ohjeistus tilojen toimintaa turvaavista toimenpiteistä sisäilmaongelmatilanteessa
- Kehitetään ja kuvataan sisäilmaprosessia kouluterveyshuollossa
- Selvitetään sisäilmaan liittyviä terveyshaittoja kansallisiin rekistereihin perustuen

Rakentamiseen, kiinteistöjen käyttöön ja ylläpitoon liittyvien prosessien vahvistaminen (toimenpidealue 4)

V. 2021

- Nykytilaselvitys ammatillisen koulutuksen tiloista ja rakennuksista ja niiden suunnittelusta, julkaistiin 9/2021
- Nykytilaselvitys ammatillisen koulutuksen asuntoloista käynnistyi 8/2021, valmistuu keväällä 2022
- Ilmanvaihtojärjestelmien kunnan selvittämiseen liittyvä katsastusmalli, ohjeluonnos valmistuu 10/2021, tämän jälkeen alkaa ohjeluonnoksen jatkokehitys ja pilotointivaihe
- Homekoiran käyttöön ja tilaamiseen liittyvän ohjeistuksen päivitys, hanke käynnistyi 6/2021 ja valmistuu kesällä 2022
- Muovimatolla päällystetyn betonilattian korjaustarpeen arvioinnin ohjeistus, hanke käynnistyi kesällä 2021, verkkotyöpaja 9/2021, ohjeistus valmistuu 3/2022
- Oppilaitosrakennusten riskirakenteiden ja korjaustapojen kartoitus, hanke käynnistyi keväällä 2021
- Pääsuunnittelijan rooli julkisessa korjaushankkeessa, esiselvityshanke käynnistyi keväällä 2021
- Julkisen korjausrakentamisen toimintaohjeiden tarpeiden selvitys, esiselvityshanke, hanke valmistui 24.9.2021
- Terveet tilat -hankkeiden puitesopimus ympäristöministeriössä
- LIIKU-hanke (Liikuntatilojen sisäilman ja sisäympäristön laatu ja mahdolliset vaikutukset työntekijöiden hyvinvointiin ja terveyteen) käynnissä, Aalto-yliopiston hanke, johon YM osallistuu pienellä rahoituksella (lisätiedot Heidi Salonen, Aalto-yliopisto)
- Rakennusten kosteus- ja sisäilmatekninen kuntotutkimus -oppaan ruotsinnos
- EU:n yhteisten rakentamisen resurssitehokkuuden indikaattorien (Levels; terveet ja viihtyisät tilat sekä ilmastonmuutokseen sopeutuminen) testauksen valmisteluun liittyvää selvityshanketta suunnitellaan
- Ilmastonmuutokseen varautumiseen liittyvä mitoitussäätietohanke (RASMI) valmistui 11/2020
- HiMiKKo-hanke (Hiukkaset, mikrobit ja kemikaalit – ilmanpuhdistimien vaikutukset altistumiseen kouluissa) käynnissä (THL koordinoi hanketta, YM, STM ja OKM osallistuvat pienellä rahoituksella)

V. 2022

- Ilmanvaihtojärjestelmien katsastusmallin pilotointi ja jatkokehitys yhteistyössä kuntien kanssa
- Jatketään v. 2021 käynnistyneitä hankkeita
- Rakennusperintökohteiden ja suojeltujen rakennusten käyttömahdollisuuksien arviointimenettelyjen kehittäminen
- Varhaiskasvatuksen rakennusten ja tilojen nykytilaselvitys
- Kiinteistökannan huolto- ja ylläpitokulttuurin kehittäminen
- Selvitykset uudenlaiseen toimintakulttuuriin perustuvien joustaviksi, muunneltaviksi ja monikäyttöisiksi suunniteltujen koulujen ja oppimisympäristöjen toiminnallista ja pedagogisista ominaisuuksista, käyttäjien kokemuksista ja soveltuvuudesta käyttötarkoitukseensa (hanke voi käynnistyä jo v. 2021 puolella)
- Oppilaitosrakennusten riskirakenteiden ja korjaustapojen mallinnus ja visualisointi verkkosivuille soveltuvaksi aineistoksi

Terveiden tilojen hankinta- ja omistuspalvelujen vahvistaminen (toimenpidealue 5)

V. 2021

- Kiinteistökannan hallinta -osiota Terveet tilat -toimintamallissa päivitetty
- Valtiovarainministeriön asettaman Hankinta-Suomi -toimenpideohjelman toiminta on jatkunut vuonna 2021. Hankinta-Suomi toimenpideohjelman toimikausi päättyi 31.12.2023. Teemaryhmissä (8 kpl) on suunniteltu ja käynnistetty konkreettisia toimia, joilla edistetään kansallisen strategian tavoitteiden toimeenpanoa.
- Valtiovarainministeriö asetti valtion toimitilastrategian uudistamiseksi hankkeen toimikaudelle 15.2.2021–31.10.2021. Hankkeen työryhmä kuuli linjausehdotuksista laajalti: lausuntokierros päättyi 30.8.2021. Toimitilastrategia on tavoitteena vahvistaa valtioneuvoston periaatepäätökseksi lokakuun aikana. Linjausehdotuksiin sisältyy sisäilmaongelmien nollatoleranssi, joka toimintatapana korostuu vahvasti myös Senaatti-kiinteistöjen ja Puolustuskiinteistöjen juuri hyväksytyissä strategioissa.
- valtion kiinteistövarallisuuden hallintaan liittyviä säädöksiä kehitetään, mm. vuokrausta koskeva säädösvalmistelu aloitettu ja työryhmän ehdotukset valmistuvat 31.12.2021 mennessä, tarkoituksena on nostaa laintasolle nykyiset vuokrausta koskevat ns. hallinta-asetuksen 9-11 §:n säännökset (Valtioneuvoston asetus valtion kiinteistövarallisuuden hankinnasta, vuokraamisesta, hallinnasta ja hoitamisesta; Senaatti-kiinteistöistä ja Puolustuskiinteistöistä annettua lakia muutetaan)
- Senaatti-konsernista annettavan valtioneuvoston selonteon valmistelu on aloitettu valtiovarainministeriön johdolla, VNS annetaan eduskunnalle vuoden 2022 syksyyn mennessä, työ ja määräaika perustuvat eduskunnan lausumaan, joka sisältyy eduskunnan vastaukseen hallituksen esityksestä laiksi Senaatti-kiinteistöistä ja Puolustuskiinteistöistä

V. 2022

- Strategisen kiinteistökannan kehittämiseen liittyviä hankkeita, joiden tulokset viedään Terveet tilat -toimintamalliin
- Korjausten priorisointiin liittyvät hankkeet
- Terveet tilat -hankintatavan kuvaamista varten toteutettavat esiselvitykset

Osaamisen arviointi ja kehittäminen (toimenpidealue 6)

V. 2021 - 2022

- Selvitys kiinteistö- ja rakennusalan tutkintoon johtavan ammatillisen peruskoulutuksen, ammattikorkeakoulutuksen ja yliopistokoulutuksen antamasta sisäilmaosaamisesta, hanke valmistuu 10/2021 -> osaamiseen liittyvien selvitysten pohjalta mietitään osaamisen ja koulutuksen kehitystarpeita ja käynnistetään käytettävissä olevien määrärahojen puitteissa tarvittavia hankkeita v. 2022 - 2023 aikana
- v. 2021 on jatkettu rehtoreille ja päiväkotien johtajille suunnatun koulutuksen kehittämistä ja järjestämistä, myös perusterveydenhuollon ammattilaisille suunnattua koulutusta kehitetään ja järjestetään
- Kiinteistöpalvelualan koulutukseen oppikirja, hanke käynnissä
- Korjausrakentamisen osaamiskeskuksen perustamiseen liittyvä esiselvitys tehty virkatyönä YM:ssä, selvittely jatkuu virkatyönä syksyn 2021 ja kevään 2022 aikana
- Rakennusfysiikan koulutusmateriaali insinöörikoulutukseen julkaistaan ohjelman verkkosivulla syksyllä 2021

Ohjelman toteutumisen ja vaikuttavuuden seuranta (toimenpidealue 7)

V. 2021 - 2022

- Terveet tilat 2028 -ohjelman kehittävä väliarviointi, hanke käynnistyy 9/2021 -> hanke valmistuu 2/2022, minkä jälkeen ohjelman suuntaus kehittävä väliarvioinnin tulosten perusteella
- Lisätietoa Terveet tilat -ohjelmasta ja hankkeista, www.tilatjaterveys.fi
Lisätietoa Kansallinen sisäilma ja terveys -ohjelmasta

Yhteystiedot:

Johtava asiantuntija, hankejohtaja Katja Outinen, valtioneuvoston kanslia, strategiosaosto, katja.outinen@gov.fi

Projektsuunnittelija Noora Mahlavuori, valtioneuvoston kanslia, strategiaosasto,
noora.mahlavuori@gov.fi

Rakennusneuvos Mikko Helasvuo, opetus- ja kulttuuriministeriö, mikko.helasvuo@gov.fi

Yli-insinööri Arto Pekkala, Opetushallitus, arto.pekkala@oph.fi

Neuvotteleva virkamies Vesa Pekkola, sosiaali- ja terveysministeriö, vesa.pekkola@gov.fi

Yli-insinööri Timo Lahti, ympäristöministeriö, timo.lahti@gov.fi

Liite 5 Määrärahat, määrärahan jaon periaatteet ja alustava jakoehdotus 2022

Määrärahat vuosittain, momentti 23.01.25

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Kehykset	-	500 000 €	1,5 milj. €	1,5 milj. €	1,5 milj. €	0,5 milj. €	0,5 milj. €	0,5 milj. €
Talousarvio/ lisätalousarvio	500 000 € (LTAE)	860 000 € (TAE)	1,5 milj. €	1,5 milj. €	1,5 milj. €			

Määrärajan jaon periaatteet

Määrärahaa voidaan käyttää Terveet tilat 2028 -toimenpideohjelman toimeenpanoon, kun hanke tai toimenpide tai henkilötö

- sisältyy valtioneuvoston periaatepäätökseen Terveet tilat 2028 -toimenpideohjelmasta (VN-tasoisuus)
- toteuttaa Terveet tilat 2028 -toimenpideohjelman tavoittelemia muutosta julkisten rakennusten sisäilmaongelmien ratkaisemiseksi ja käyttäjien kokemukset ja terveyden huomioon ottavaksi (tukee muutosprosessia)
- vaikuttaa laajemmalle kuin yhden ministeriön toimialalle (horisontaalisuus).

Ministeriöt toteuttavat toimenpidealueilla lukuisia Terveet tilat 2028 -toimia. Koska kyse on toimintatapojen muutoksesta, uusien asenteiden ja käytäntöjen kehittämisestä ja vakiinnuttamisesta horisontaalisesti, VNK:lla on koordinoiva, muutosta tukeva hankejohtajuus. Toimet voidaan rahoittaa kokonaan tai osin yhteiseltä Terveet tilat 2028 -momentilta. Mikäli yhteisen momentin määräraha on osa toimenpiteen kokonaisrahoitusta, muu osa voi tulla ministeriön pääluokan määrärahoista tai muista järjestelyistä.

Kehykset

Vuosina 2022–2025 kehysvaraus Terveet tilat 2028 momentille 23.01.25 on vuonna 2022 1,5 milj. € ja vuodesta 2023 eteenpäin 0,5 milj. €/vuosi.

Määrärahan jakoehdotus v. 2022

Jako	TT2028-sihteeristön jakoehdotus (€)	Ministeriön oma ehdotus (€)	Selite jako-osuudelle tai sen osalle
VNK	275 000	250 000 - 300 000	Sisältää mm. palkkakustannukset, viestintäkustannukset, verkkosivujen lisäosan kehitys- ja tuotantokustannukset, tilaisuudet
OKM	250 000	250 000 - 400 000	Määrärahalla tehdään aiemmin toteutettujen hankkeiden jatkohankkeita (mm. osaamisen kehittäminen, oppilaitosrakennusten nykytila, esiselvitys suojeltuihin rakennuksiin liittyen).
STM	475 000	600 000 - 800 000	Määräraha on alle STM:n tarpeen. STM:n määräraha sisältää Kansallisen sisäilma ja terveys -ohjelman budjetin ja tarkoittaa toimenpiteiden karsintaa.
YM	500 000	400 000 - 600 000	YM:n määrärahaosuus on aiempina vuosina ollut merkittävästi pienempi. V. 2022 toteutetaan käynnissä olevien hankekokonaisuuksien toiminnallisia vaiheita, joiden tulokset täydentävät merkittävästi Terveet tilat -toimintamallia
Yhteensä	1 500 000	1 500 000 - 2 100 000	

Määrärahan jako vuodelle 2021

Jako	Määrärahaosuus (€)	Ministeriön oma ehdotus (€)
VNK	264 000	250 000 - 300 000
OKM	350 000	350 000 - 400 000
STM	628 000	600 000 - 800 000
YM	258 000	250 000
Yhteensä	1 500 000	1 450 000 - 1 750 000

Määrärahan jako vuosina 2018 - 2020

Terveet tilat 2028 momentin 23.01.25 määrärahataso oli TAE2020-2021 eduskuntakäsittelyn jälkeen 1,5 milj. €, TAE2019 eduskuntakäsittelyn jälkeen 860 000 € (STM:lle 160 000 € lisäys eduskuntakäsittelyssä) ja TAE2018 eduskuntakäsittelyn jälkeen 500 000 €.

Jako	Määrärahaosuus v. 2018	Määrärahaosuus v. 2019	Määrärahaosuus v. 2020
VNK	100 000 €	125 000 €	300 000
OKM	- *)	175 000 €	389 000
STM	300 000 €	435 000 €	585 000
YM	100 000 €	125 000 €	235 000
Yhteensä	500 000 €	860 000 €	1 500 000

*) OKM toteutti v. 2018 Terveet tilat -toimia omilla määrärahoilla.

VN TEAS -hanke Sisäilmaongelmasta kärsivien auttaminen ja tukeminen, SisäTuki, 200 000 €, 2019-2021

VN TEAS -hanke Sisäilmakorjausten investointipäätökset ja priorisointitarpeet kuntien päätöksenteossa, SisäPri, 300 000 €, 2019–2021

VN TEAS -hanke Sisäilma ja terveys: kehitys, nykytilanne, seuranta ja vertailu eri maiden sekä julkisen ja yksityisen sektorin välillä, SisäNyt nykytilaselvitys, 100 000 €, 10/2018–10/2019

Liite 6 Sisäilmakysymykset pääministeri Marinin hallitusohjelmassa

Kooste hallitusohjelman sisäilmakysymyksiin ja Terveet tilat 2028 -ohjelmaan liittyvistä kirjauksista on laadittu Terveet tilat 2028 -ohjelman sihteeristössä. Koosteessa on mukana kirjauksia hallitusohjelman strategisista kokonaisuuksista 3.1 Hiilineutraali ja luonnon monimuotoisuuden turvaava Suomi sekä 3.6 Oikeudenmukainen, yhdenvertainen ja mukaan ottava Suomi. Tässä koosteessa pääasialliset asiantuntijavastuut on merkitty YM:lle, STM:lle, OKM:lle ja VNK:lle Terveet tilat -ohjelman koordinoijana (tarvittaessa tehdään yhteistyötä myös muiden ministeriöiden kanssa). Tätä muistiota on päivitetty 20.9.2021.

Hallitusohjelman kohta 3.1.1 ASUNTOPOLITIIKKA

Tilannekuva

Rakennuskannan teknisessä kunnossa on korjaamista. Sisäilmaongelmista aiheutuvia haittoja ei ole onnistuttu merkittävästi vähentämään. Ongelmia on niin rakentamisen laadussa ja vastuunjaossa kuin sisäilmasta oirehtivien ja sairastuneiden asumisratkaisussa.

Tavoite 1

- Rakennetaan hiilineutraalia yhteiskuntaa ja parannetaan rakentamisen laatua.
- Rakentamisen laatua parannetaan ja vähennetään sisäilmaongelmia sekä niistä aiheutuvia terveyshaittoja. / YM
- Korjataan ja ehkäistään rakennusten sisäilmaongelmia ja helpotetaan niistä oirehtivien elämää. /STM, YM
- Lainsäädäntöä ja valtion tukijärjestelmiä kehitetään niin, että rakennusten sisäilmaongelmat ja niistä aiheutuvat terveyshaitat ja ihmisten sairastuvuus vähenevät merkittävästi. /YM, STM, OKM
- Parannetaan rakentamisen laatua ja valvontaa sekä selkeytetään vastuita. /YM

Keinot

Maankäyttö- ja rakennuslain uudistus

- Viedään maankäyttö- ja rakennuslain uudistus loppuun parlamentaarisessa valmistelussa. Uudistuksen päätavoitteita ovat hiilineutraali yhteiskunta, luonnon monimuotoisuuden vahvistaminen sekä rakentamisen laadun parantaminen ja digitalisaation edistäminen. /YM
 - o Rakentamisen vastuita koskevat alustavat pykäläluonnokset olivat kommentoilla kesällä 2020. Kyselyssä kartoitettiin alan mielipiteitä ja vaikutuksia vastuiden järjestämisestä. Rakentamisen vastuita koskevista muutosehdotuksista tehty [vaikutusten arviointi](#) julkaistiin joulukuussa 2020.
 - o Maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) kokonaisuudistus on käynnissä, lakiehdotus lähetetään lausunnoille syksyllä 2021. Lisätietoja [mrluudistus.fi](#)
- Kuntien kaavamonomoli ja kaavahierarkia säilytetään, kaavaprosessin sujuvuutta edistetään ja kuntien maapolitiikkaa vahvistetaan. Kaavoitus perustuu kattaviin vaikutusarvioihin. Alueiden käytön laillisuuden valvonta säilyy viranomaistoimintana vähintään nykytasolla. Ilmastonmuutoksen torjunta otetaan huomioon niin kaavoituksessa, rakentamisessa kuin rakennuskannan ylläpidossa. /YM
 - o Maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) kokonaisuudistus on käynnissä, lakiehdotus lähetetään lausunnoille syksyllä 2021. Lisätietoja [mrluudistus.fi](#)

Sisäilmaongelmiin puuttuminen

- Jatketaan Terveet tilat 2028 -toimintaohjelmaa. /VNK, YM, STM, OKM
 - o Terveet tilat 2028 -ohjelma on käynnissä. Valtion talousarviossa vuodelle 2021 on ohjelmalle kohdistettu 1,5 milj. euron määräraha (momentti 23.01.25), joka jaetaan siirtomäärärahoina neljän ministeriön käyttöön (VNK, OKM, STM ja YM). Talousarvioesityksessä 2022 on ohjelmalle kohdistettu 1,5 milj. euroa. Julkisen talouden suunnitelmassa 2022 - 2025 esitetyt valtioneuvoston kanslian toimintamäärärahamenojen leikkaukset kohdistuvat myös Terveet tilat 2028 -ohjelmaan, jonka momentilta vähennetään 1 milj. euroa v. 2023 lähtien.
- Lisätään ohjelman kunnianhimoa ja tarkastellaan sen tavoitteenasettelua ja toimialaa sisäilmaongelmien tehokkaammaksi ratkaisemiseksi. /VNK, YM, STM, OKM
 - o Ko. kirjauksen toteuttamiseen vaikuttaa merkittävästi ohjelmalle kohdistettavien määrärahojen budjettileikkaukset.
 - o Terveet tilat 2028 -ohjelman sihteeristössä tehdyissä tarkasteluissa on arvioitu, että ohjelman julkisiin rakennuksiin kohdistuva toimiala on edelleen tarkoituksenmukainen. Ohjelman aikana tuotettua tietoa ja ohjeistusta on mahdollista hyödyntää myös yksityistalouksien ja taloyhtiöiden neuvonnassa.
- Varmistetaan, että ohjelma johtaa vaalikauden aikana tarvittaviin lainsäädäntömuutoksiin ja toimenpiteisiin. /VNK, YM, STM, OKM
 - o Maankäyttö- ja rakennuslain kokonaisuudistus on käynnissä, sosiaaliturvan kokonaisuudistus on käynnissä, terveydensuojelulain ja asumisterveysasetuksen päivitystyö on käynnissä. Terveet tilat 2028 -ohjelma seuraa em. lainsäädäntöuudistuksia ja tukee tarvittaessa ao. ministeriöitä.
- Osana Terveet tilat 2028 -ohjelmaa selvitetään korjausrakentamisen osaamiskeskuksen perustaminen. /YM, OKM, VNK
 - o Ympäristöministeriö laati virkatyönä korjausrakentamisen osaamiskeskukseen liittyvän esiselvityksen. Selvityksessä huomioitiin ympäristöministeriössä käynnissä ollut Suomen pitkän aikavälin korjausrakentamisen strategian toimeenpanon tiekartan ja toimenpidesuunnitelman valmistelu. Em. valmistelussa on kartoitettu olemassa olevia korjausrakentamiseen liittyviä neuvontapalveluja. Asiaa selvitetään virkatyönä lisää pitkän aikavälin korjausrakentamisen strategian toimeenpanon yhteydessä.
- Selvitetään ja varmistetaan eduskunnan aiemmin hyväksymien rakennusten kosteus- ja homeongelmia koskevien kannanottojen toteutuminen. /YM, STM, OKM
 - o Eduskunnan kirjelmän 5/2013 vp mukaiset kannanotot on toteutettu ja eduskunnan tarkastusvaliokunta on poistanut kannanottokohdat seurannasta. Tarkastusvaliokunta on mietinnössään TrVM 5/2019 vp ottanut seurantakohteekseen Terveet tilat 2028 -ohjelman.
- Parannetaan rakentamisen laatua ja valvontaa sekä selkeytetään vastuita erityisesti maankäyttö- ja rakennuslain kokonaisuudistuksen yhteydessä. /YM
 - o Maankäyttö- ja rakennuslain kokonaisuudistus on käynnissä, lakiehdotuksen on tarkoitus lähteä lausunnoille syksyllä 2021. Lisätietoja mrluudistus.fi.
- Rakentamisen toteutusvastuu säädetään pääurakoitsijalle. Tämä pitää sisällään vastuun rakennusvirheistä ja niiden korjaamisesta. /YM
 - o Maankäyttö- ja rakennuslain kokonaisuudistus on käynnissä, lakiehdotuksen on tarkoitus lähteä lausunnoille syksyllä 2021. Lisätietoja mrluudistus.fi.
- Parannetaan ohjeistusta sisäilmaongelmien korjaamiseen ja välttämiseen tutkimuksen pohjalta. /YM, STM
 - o Mm. YM:n opas Kosteus- ja mikrobivaurioituneiden rakennusten korjaus julkaistiin suomeksi lokakuussa 2019 ja ruotsiksi tammikuussa 2020. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) koordinoima Kansallinen sisäilma ja terveys -ohjelma on julkaissut ohjeita ja tutkimustietoon pohjautuvia katsauksia sisäilmaongelmiin sekä niiden korjaamiseen ja välttämiseen liittyen. YM käynnistää Rakennusten kosteus- ja sisäilmatekninen kuntotutkimus -oppaan päivitystyön v. 2022 aikana. Kuntotutkimusoppaan ruotsinnot julkaistaan syksyllä 2021 aikana.
 - o Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen koordinoimassa [Kansallinen sisäilma ja terveys -ohjelmassa](#) tuotetaan ohjeistusta sisäilmaongelmien ehkäisyyn liittyen. Työterveyslaitos

on julkaissut ohjeita sisäilmaongelmien selvittämiseen ja ehkäisyyn liittyen, mm. uusi [Sisäilma työpaikalla -verkkokoulutusmateriaali](#) on julkaistu.

- Lisätään korjausrakentamisen osaamista tarvittaessa täydennyskoulutuksin. /OKM, (TEM)
 - o OKM on toteuttanut [sisäilma-alan osaamiskartoituksen](#), jossa selvitettiin rakennusallalla sekä kuntien kiinteistö- ja rakentamistehtävissä toimivien ammattilaisten sisäilmaosaaminen ja tunnistettiin osaamisvajeita. Koulutuksen tuottaman sisäilmaosaamisen kartoitus valmistuu syksyllä 2021.
 - o YM on toteuttanut hankkeen, jossa tuotettiin rakennusfysiikan koulutusmateriaalia insinöörikkoulutukseen. Koulutusmateriaali julkaistaan Terveet tilat 2028 -ohjelman verkkosivuilla syksyllä 2021, kun materiaali on muutettu täyttämään saavutettavuussäännösten vaatimukset.
 - o Pitkän aikavälin korjausrakentamisen strategian toimeenpanon yhteydessä kehitetään myös korjausrakentamiseen liittyvää neuvontaa ja osaamista.
- Panostetaan sisäilmaongelmien ja niiden ratkaisujen tutkimukseen. /YM, STM, OKM
 - o Ministeriöt ovat osallistuneet eri tutkimusyhteisöjen hankkeisiin. YM ja STM osallistuvat mm. Aalto-yliopiston koordinoimaan hankkeeseen ”Liikuntatilojen sisäilman ja sisäympäristön laatu ja mahdolliset vaikutukset työntekijöiden hyvinvointiin ja terveyteen” (LIIKU-hanke). OKM, STM ja YM osallistuvat THL:n hankkeeseen ”Hiukkaset, mikrobit ja kemikaalit – ilmanpuhdistimien vaikutukset altistumiseen kouluissa” ([HiMiKko-hanke](#)), joka tuottaa tietoa ilmanpuhdistimien toimivuudesta erilaisten sisäilman epäpuhtauksien määrän vähentämiseksi alakouluympäristöissä.
 - o Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen koordinoima Kansallinen sisäilma ja terveys -ohjelma on käynnissä. Ohjelma toteuttaa osaltaan Terveet tilat 2028 -ohjelman terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen -osiota.
- Laajennetaan terveystarkastajien ja työsuojeluviranomaisten toimivaltuuksia korjauksiin velvoittamisessa. /STM
 - o Toimivaltuuksia tarkastellaan käynnissä olevan terveydensuojelulain ja asumisterveysasetuksen päivitystarpeen arvioinnin yhteydessä. Arviointi tehdään virkatyönä. Samalla tarkastellaan myös työsuojeluvalvontaan liittyvä rajapinta.
- Tuodaan kuntotarkastustoiminta lainsäädännön piiriin ja asetetaan kuntotarkastajille pätevyysvaatimukset. /YM, STM, OKM, (TEM, OM)
 - o Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoimintaa tukevassa [VN TEAS -hankkeessa SisäTuki Sisäilmasta kärsivien auttaminen ja tukeminen](#) tarkasteltiin, miten asuntokaupan kuntoarviointikäytännöt toimivat sisäilmaongelmien havaitsemisessa ja ongelmien ehkäisemisessä ja onko tarvetta asuntokaupan kuntoarviointiin liittyvälle velvoittavalle uudelle lainsäädännölle. Hanke valmistui kesäkuussa 2021. VN TEAS -hankkeen toteuttivat Hengitysliitto ry, Terveiden ja hyvinvoinnin laitos, Asumisterveysliitto ry, Asianajotoimisto Alfa Oy ja Työterveyslaitos.
 - o Terveet tilat 2028 -ohjelman sihteeristö on kutsunut kokoon ao. ministeriöt keskustelemaan kirjauksen toteuttamisvaihtoehtoista. Keskustelujen yhteydessä on esitetty ehdotus poikkihallinnollisen työryhmän asettamisesta. Työryhmä aloittaisi pohdinnan, miten kirjaus olisi lainsäädännöllisesti paras ratkaista. Työryhmän toimikausi ulottuisi yli vaalien. Näin valmisteluun voitaisiin varata riittävät resurssit ja pyrkiä myös hyvään lainsäädännön laatuun.

Sisäilmaongelmista kärsivien auttaminen

- Selvitetään, millaista apua ja tukea homeloukkuun jääneet tarvitsevat. /YM, STM
 - o Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoimintaa tukeva [VN TEAS -hanke SisäTuki Sisäilmasta kärsivien auttaminen ja tukeminen](#) valmistui kesäkuussa 2021. Hankkeen yhtenä keskeisenä tavoitteena oli kuvata ja selvittää nykytilanne, miten paljon ja millaisia sisäilmaan liittyviä terveydellisiä, taloudellisia ja oikeudellisia ongelmia Suomessa on, sekä minkälaisin toimenpitein sisäilmaongelmista kärsiviä voidaan parhaiten tukea ja auttaa, että esimerkiksi homeloukussa ollut voi jättää traumaattisen ongelmakokonaisuuden taakseen jatkamalla perheensä kanssa normaalia elämää.
 - o Sisäilmaongelmatilanteiden selvittämisen tukemiseksi ympäristöministeriö on antanut korjausavustuksista säädetyn valtioneuvoston asetuksen muutoksen, jonka mukaisesti tammikuusta 2020 alkaen kosteus- ja mikrobivaurioituneen tai muutoin sisäilmaongelmaisen asuinrakennuksen tai asunnon kuntotutkimuksiin ja tällaisen

- asuinrakennuksen tai asunnon perusparannuksen suunnitteluun voidaan myöntää korjausavustusta. Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus ARA myöntää avustukset, [linkki ARA:n sivuille](#).
- Selvitetään, voiko valtio tukea rakennusten sisäilmaongelmien korjaamista ja puhtaiden asuntojen rakentamista sisäilmasta sairastuneille. /YM, STM
 - o Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoimintaa tukeva [VN TEAS -hanke SisäTuki Sisäilmasta kärsivien auttaminen ja tukeminen](#) valmistui kesäkuussa 2021.
 - o Sisäilmaongelmatilanteiden selvittämisen tukemiseksi ja sisäilmaongelmien korjausten parantamiseksi ympäristöministeriö on antanut korjausavustuksista säädetyn valtioneuvoston asetuksen muutoksen, jonka mukaisesti tammikuusta 2020 alkaen kosteus- ja mikrobivaurioituneen tai muutoin sisäilmaongelmaisen asuinrakennuksen tai asunnon kuntotutkimuksiin ja tällaisen asuinrakennuksen tai asunnon perusparannuksen suunnitteluun voidaan myöntää korjausavustusta. Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus ARA myöntää avustukset, [linkki ARA:n sivuille](#).
 - Selvitetään, onko tarvetta vahvistaa sisäilmaongelmaisen talon ostajan oikeusturvaa velvoittavalla lainsäädännöllä. /YM, OM
 - o Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoimintaa tukeva VN TEAS -hanke SisäTuki Sisäilmasta kärsivien auttaminen ja tukeminen valmistui kesäkuussa 2021. Hankkeessa selvitettiin, mitkä ovat merkittävimmät asuntokauppaan liittyvät ongelmat sisäilmaongelmien yhteydessä ja miten nykylainsäädäntö toimii asuntokauppaan liittyvissä sisäilmaongelmissa ja onko lainsäädännössä muutostarpeita. Hankkeessa oli tavoitteena selvittää, onko syytä vahvistaa ostajan ja/tai myyjän oikeusturvaa erityisesti velvoittavalla lainsäädännöllä ja mitä muita keinoja siihen olisi käytettävissä.
 - Selvitetään yksityisten omistamien asuinrakennusten korjausavustusten tarpeellisuus ja reunaehdot. Investointirahan myöntämisen edellytyksenä on todettu sisäilmaongelma. /YM
 - o Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoimintaa tukeva VN TEAS -hanke SisäTuki Sisäilmasta kärsivien auttaminen ja tukeminen valmistui kesäkuussa 2021.
 - o Sisäilmaongelmatilanteiden selvittämisen tukemiseksi ja sisäilmaongelmien korjausten parantamiseksi ympäristöministeriö on antanut korjausavustuksista säädetyn valtioneuvoston asetuksen muutoksen, jonka mukaisesti tammikuusta 2020 alkaen kosteus- ja mikrobivaurioituneen tai muutoin sisäilmaongelmaisen asuinrakennuksen tai asunnon kuntotutkimuksiin ja tällaisen asuinrakennuksen tai asunnon perusparannuksen suunnitteluun voidaan myöntää korjausavustusta. Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus ARA myöntää avustukset.

Hallitusohjelman kohta 3.6.2 SOSIAALITURVAN UUDISTAMINEN

Tavoite 3 Eriarvoisuuden vähentäminen

Keinot

Selkiytetään sosiaaliturvaa

- Selvitetään sisäilmasta sairastuneiden tilanne siten, että sisäilman vuoksi työkyvyttömät ja työpaikkakyvyttömät eivät jää ilman toimeentuloa. /STM
 - o Työkyvyn tukeen liittyviä asioita kehitetään THL:n koordinoiman Kansallinen sisäilma ja terveys –ohjelman hankkeessa. Hanke valmistuu loppuvuonna 2021.
 - o Toimeentuloon liittyvät asiat käsitellään sosiaaliturvan kokonaisuudistuksen yhteydessä.

Lisätietoja antavat

Katja Outinen, johtava asiantuntija, hankejohtaja
 VNK/Strategiaosasto, Terveet tilat 2028
 katja.outinen@gov.fi

Mikko Helasvuo, rakennusneuvos
 Opetus- ja kulttuuriministeriö
 mikko.helasvuo@gov.fi

Vesa Pekkola, neuvotteleva virkamies
Sosiaali- ja terveysministeriö
vesa.pekkola@gov.fi

Timo Lahti, yli-insinööri
Ympäristöministeriö
timo.lahti@gov.fi

MRL-kokonaisuudistuksesta lisätietoa antaa
Kirsi Martinkauppi, hallitusneuvos
Ympäristöministeriö
kirsi.martinkauppi@gov.fi